

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára :

Egész évre 60 Lel, félévre 30 Lei,
negyed évre 15 L, egyes szám 5 L

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.

Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj—Kolozsvár, Strada Memorandu-
lul 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

A munkanélküli segély

A gazdasági válság, melynek következtében a munkanélküliség mind nagyobb méreteket ölt, önkénytelenül is előtérbe tolta a szakszervezetek legsürgősebb feladatát, a munkanélküli segély követelését.

Ez a legaktuálisabb tényezője ma a szakszervezeti mozgalomnak, melynek hivatása nem csak abból áll, hogy ő maga fizessen tagjainak több-kevesebb segélyt, hanem abból, hogy az államot is figyelmeztesse kötelességének teljesítésére munkás állampolgáraival szemben.

Ez a követelés egyáltalán nem lépi túl az „állambiztonság” kereteit és noha az itteni reakcióval bizonyára kemény harcot kell megvívni e teljesen jogos munkáskövetelésért, ezt a harcunkat a kapitalizmusnak nem fog sikerülni sem irredentizmusnak, sem bolsevizmusnak dezavualni.

Annál is inkább nem, mert ma Európában, különösen a civilizált államok legelőbbjében a munkanélküli segély be van vezetve és természetesnek találtatott az a felfogás, hogy a munkást munkanélküliség esetén az államnak kötelessége támogatni, hogy le ne züljön, el ne pusztuljon, hiszen munkaerejét a kapitalista állam gyümölcsözteti.

Igy a statisztikai adatok szerint az 1922-ik évben Anglia 180 millió font sterlinget, Csehszlovákia 175 millió koronát és Németország csak a november-december hónapokban 109 millió márkát fizetett ki a munkanélküliek támogatására. Ezt még a nem szocialista is természetesnek kell hogy találja. Hiszen a munkanélküliség a mai termelő

rendszernek következménye. Nem a munkásság hibájából ered, hanem a kapitalista-rendszer sok hibájának összetevődéséből.

A munkás csak szenvedő alany. Ha becsukódnak előtte a műhelyek kapui, tehetetlenül áll, különösen a mai időkben, mikor nemcsak az ipar van válságban, hanem minden egyéb gazdasági tényező is. Valamiből pedig mégis csak kell élni, hiszen a háztulajdonos, a kereskedő, a piaci árus nem törődik a munkás munkanélküliségével; hogy ki ne dobják a lakásból, hogy kenyérrel, vagy burgonyát vásárolhasson, ahhoz mind pénz, pénz és pénz kell. Ha pedig nincs kereset, nem rendelkezhetik pénzzel sem, élete fenntartásához. Minthogy pedig az államnak nem érdeke, hogy munkás egzisztenciákat, melyekre egyébként szüksége van, a pusztulás örvényébe sodorjon, kell tehát támogatnia az arra kényszerülteket. Ez a logikus, természetes felfogás készítette arra az államokat, hogy a munkanélküli segélyt bevezessék.

Nálunk Romániában az állam bölcsői még nem jutottak ennyire. Megszeretnek feledkezni a munkássággal szembeni kötelességeikről. A helyzet azonban nagyobb ur náluk és parancsol nekik is. Ma az a helyzet, hogy a munkanélküliek belefutnak a nyomor-ingoványba, ha az állam nem siet segítségükre. Fokozza szenvedéseiket a rettentő drágaság, mely alatt már a dolgozók is össze-roppannak, mennyire inkább akkor a keresetnélküliek.

Követeljük, hogy a kormány kövesse a többi európai államok példáját és folyósítson az arra szorultaknak munkanélküli segélyt.

Haladunk a béke felé?

Táviratok, újsághírek a Ruhr-vidék megszállásáról hoznak sokatmondó híreket. Más hírek az ottani munkások százezreinek a sztrájkjáról emlékeznek meg és csodálatos, ezen sztrájk-hírekkel egyidőben a sztrájkok megszűnéséről kaptunk értesítéseket. Különböző érdekek ellentétes kívánságai domborodnak ki e rövid hírekben, melyből eligazodni igen nehéz dolog. Egy azonban tény, hogy most is, mint mindig, a tőkés harcának a munkásság issza meg a levét. Most egyszerre mindenfelé elismerik a munkásság magatartásának óriási fontosságát. Minket az egész dologban az érdekel, hogy Európa gazdasági csődjét óriási lépésekkel siettetik éppen azok, akiknek a legtöbb veszteni valójuk van. Vajjon mi lesz, ha a munkásmilliók kenyér nélkül lesznek? ... Tudvalevő dolog, hogy az éhes gyomor a legrosszabb tanácsadó.

A szuronyok csak a telt gyomruakra hatnak. A világbéke álmodozó hivei egy gondolatlanul ismét szegényebbek lettek. Mi pedig látjuk azon eszménk megdönthetetlenjének újabb bizonyítékát, hogy „a tőkés társadalmi rendben világbékéről beszélni lehet, de megvalósítani csak a kollektív-társadalomban tudjuk”. A tulajdon szentségének és jognak fantasztikus hívői pedig láthatják, hogy a tőkésnek semmi sem szent, ha érdekei úgy kívánják. Mintha csak látnánk a holttestekre éhes dögkeselyűk (hadiszállítók) reményteljesen vigyorgó arcát, ami könnyen halálhörgevé is válhat.

Bármint legyen is, a munkásság, mint osztály, legfennebb csak a láncait veszítheti. Törhetetlenül várjuk a világbéke eljövételét, aminek a megkoronázásánál mindnyájan részt veszünk.

Zárolások:

Marosvölgyi fűrésztelepek bérmozgalom miatt vasmunkások részére zárolva.

Cluj nagymérvű munkanélküliség miatt kerülendő.

Clujl Renner-bőrgyár bérmozgalom miatt szigoruan zárolva van.

A bánáti proletariátus helyzete

Ugy voltunk mi is vele, amint ti lesztek szaktársaim, kik e sorokat olvasni fogjátok, hogy amikor szemünk előtt láttuk azon állapotokat, melyekben a bánáti proletariátus élni kénytelen, mi is azt hittük, hogy valami csoda révén az ázsiai vadonba kerülünk. Csak nagy sokára sikerült önmagunkat meggyőzni arról, hogy legalább földrajzilag nem Ázsia ez, hanem egy olyan darab földrészt, hol állítólag a nyugati kultúra bontogatta szárnyait, ami viszont nem jelenti azt, hogy a munkásság helyzete nem lehetne azonos az ázsiai állapotokkal.

Mert a kapitalizmus mindenütt egyformán teremtette meg a kizsákmányolás és elnyomatás rendszerét. A különbség csak az, hogy az egyik helyen valami demokratikus édességet kever bele, a másik helyen pedig a maga meztelen durvaságában gyakorolja.

De ne beszéljünk mi, hadd beszéljenek a tények, mi csak leírjuk őket, okulására a jövő nemzedéknek, hogy így is, ilyen viszonyok között is éltek egykor olyan emberek, kik a társadalom fentartói voltak.

Nándorhegy

Az itteni munkások helyzete az elképzelhető legrosszabb. Mint ismeretes, ezen régen virágzó vasgyár a Rimamurányi Társaság birtoka, mely ezen üzemet a háború kitörésekor nyereségvágytól ösztönözve bezártatta, miáltal a munkások kenyértelenné váltak és így kénytelenek voltak a különböző világrészekbe kivándorolni, hogy az éhenhalás elől megmeneküljenek. Sok derék proletár a háború áldozata lett. A szegény öregek azonban nem bírtak sem kivándorolni, sem a háborúban résztvenni és ennek folytán hosszú évek munkája után nélkülözések, nyomor, éhség és betegség közepette pusztulnak el. Senki sem törődött velük, gondoskodott róluk, vagy gondolt volna arra, hogy ezen szerencsétlenül segítsen. Csak az 1920. évi általános sztrájk idejében törődtek a honmentők velük oly módon, hogy elpusztították a vas- és fémmunkás helyi csoport legutolsó maradványait is, mely csoport felállítása a nándorhegyieknek 1906-ban 12 halottjába és 22 sebesültjébe került. Jelenleg egy vagonjavító műhely felállítása van folyamatban a kohóhelyiségekben, ahol az utolsónak megmaradt 100 proletár a leglelkismeretlenebb módon lesz kizsákmányolva. Ha a munkások gazdasági érdekeik megjavítása végett megmozdulnak, minden ok nélkül elbocsátják őket. Így jártak a munkások legutóbb is, midőn az igazgató, művezető és felügyelő urak sok ígéreteit megelégtelték és a fennálló éhbérek mellett — melyek havonta 450-től 850 leig terjednek, — már nem voltak hajlandók dolgozni.

Az ur hangja nagy erősen megszólalt, hogy akinek nem tetszik, az mehet azonnal. A fenyegetést tett követte és 29 munkást el is bocsátottak. A munkások a felvidék közepette élnek, nagy hidegben, csak nagy keservesen jutnak élelmiszerekhez és amit kapnak, az is sokkal drágább, mint a városban.

Az ottani csendőrség is üldözi és megakadályozza szaktársainkat a szervező munkában, dacára annak, hogy szervezetünk törvényesen elismert alapszabályokon épült és ezek keretében működik. Mindennek dacára az ottani csendőrőrmester feljegyzett 11 szaktársat, mivel azok havijárulékaikat a szövetség bélyegeivel nyugtázták. Az őrmester ur véleménye szerint ez bolsevista ténykedés és ő kénytelen a szaktársakat magasabb fórumnál feljelenteni.

Az ottani szaktársak is osztályöntudat és szolidaritás tekintetében sok kívánnivalót hagynak. Különösen azon vas- és fémmunkások, akik odaköltöznek és nem törődnek a szakszervezettel, sőt még azt is felajánlották a művezetőnek, hogy munkaszünetben is hajlandók dolgozni.

Itt említjük meg, hogy január 14-én tartotta a nándorhegyi helyi csoport évi közgyűlését, mely jól látogatott volt. Megválasztotta részben újonnan a vezetőségét és egyszersmind elhatározta a legrövidebb időn belül a munkáltatókkal egy kollektív szerződés megkötését.

Margina

Itt körülbelül 200—250 munkás van, ezek között 50—60 kvalifikált vas- és fémmunkás. A vállalat igen profitéhes kapitalista kezében van. Ezen vállalatban faeszenciákat, szurkot és hasonlót állítanak elő. A munkások mind a vállalat tulajdonát képező lakásokban lakik, azonkívül az élelmezési szövetkezet révén is a gyárhoz vannak láncolva. A gyár helyiségében tartózkodik a csendőrség. Ezzel szemben hiányzik gyógyszerár és orvos. A beteg munkások kénytelenek Lugosra utazni, hogy a betegsegélyző pénztárt igénybe vehessék. A kezelés a szokásos hanyag és rossz, a munkásokat kijátszák és rászedik azáltal, hogy a legsilányabb gyógyszereket szolgáltatják ki nekik, a társaság azonban a munkások szövetkezeti adóságait a táppénzből hozza levonásba.

A természetbeni járandóságok, lakás és fa után a munkások 21 lei adót fizetnek.

Az ottani gyárigazgató egy akarat nélküli báb, ki a vezetéshez nem ért és ezen oknál fogva teljesen Berger főgépész ur diktatúrája alatt áll. Berger ur pedig oly magasfokú arcátlan-sággal bír, mely lelkiismeretlenségét és

jellemtelenségét is feltűnül. Ő azzal pöffeszkedik, hogy csak annak szabad megtörténni, ami neki tetszik, a munkásokat pedig „bagázs” népségnek cimezi és úgy kezeli, mintha alattvalói lennének. Azt is hangoztatja minduntalan, hogy a legrövidebb időn belül ki fogja dobni a neki nem tetszőket. Nem csodálkozunk a Berger ur önkényuralmán, hiszen minden szemétdomb kakasa azt hiszi, hogy az ő kukurikolására kel fel a nap.

Karánsebes

A szövetség azon törekvése, hogy Karánsebesen helyi csoportot alakítson, ennakidején a járásbíró határozatán meghiúsult. Ez a törvényt nem ismerő, de azért igazságot szolgáló ur csupán nem ismerte el a csoportot két szó miatt. Ezek a szavak, melyek a bíró ur felháborodását maguk után vonták, nem forradalmi jellegűek, mert az egyik az „uniunea” szó, mely helyett „sindicat”-ot kíván, a másik a „sedul Bucuresti”, melynek helyébe „sedul Caranșebes”-t követelt.

Kerületi titkárunk személyesen eljárt a rendőrfőnöknél az engedély megtagadása ügyében, ki úgy nyilatkozott, hogy az ő részéről semmi akadály nincs a csoport felállításának.

Jelenleg körülbelül 150 vas- és fémmunkás dolgozik a legsilányabb fizetések mellett.

Anina

Az aninai vas- és fémmunkások gazdasági viszonyai igen rosszak részben, mert egy a hatóság, valamint a munkaadók által üldözésben részesülnek, mivel a vasmű-üzeme redukálva lett. A munkások nagyrésze azáltal, hogy a kollektív szerződés megkötése nem volt kielégítő, egymásban látják a bűnöst. Ez okból személyi surlódások keletkeztek, melyeket a munkaadó és ennek csatlósai a munkások kárára kihasználnak. A folytonos hajszák, intrikák és egyéb gyűlöletes megjegyzések és kijátszások a bányamunkások részéről a vasmunkásokkal szemben, mindkét csoportra nézve káros kihatással van. A munkaadók igyekezete azon van, hogy ezen rendszert fentartsák.

A jelenlegi vezetőség minden erejéből törekedett arra, hogy a szervezet fejlődjön, valamint hogy tagjainak gazdasági helyzete megjavuljon. Azonban az uralkodó terrorral szemben nem tudott felülkerekedni.

A munkások hangulata igen nyomott, szaktársaink azonban reménykednek abban, hogy a szervezet erejével sikerülni fog a rabszolga láncoktól megszabadulni. Nagy hiánya érezhető oly szaktársaknak, akik vasmarokkal mindent összetarthatnának. További nagy hátrány a csoportra nézve azon körülmény, hogy az nem rendelkezik egy

otthon felett, aminek folytán mindig a vendéglőre vannak utalva a szak-társak.

Nadrág

A nadrági proletáriátus nagyon le van igazva, amit a tárgyilagos szemlélő első pillanatra is megállapíthat. Dacára annak, hogy a fiatal szaktársak a legnagyobb fáradozással dolgoznak és a szervezet körül az utóbbi években igen örvendetes ténykedést fejtettek ki, még sem sikerült, hogy a szervezet évtizedes hiányának nyomait eltöröl-hessék.

A gazdasági viszonyok hasonlóak a Steg. U. D. R.-éhez, kollektív-szerző-

désük sem igen eltérő a Steg.-étől. A munkásság legnagyobb része itt is akkordban dolgozik. Dacára azonban annak, hogy a resicai művek berende-zése modernebb, nem tettek különbséget a resicai akkordmunkások és a nadrágiak közt.

A nadrági vasmű régi elavult és különösen az öntők, őskorból származó kohójukkal, legjobb akaratukkal sem képesek előbbre jutni.

Itt is napirenden vannak a besugá-sok. A munkáltatók, ahol csak lehet-séges, megcsalják a munkásokat min-denféle módon, miért is a munkásság legnagyobb része igen elkeseredett a társasággal szemben.

A regáti vasmunkások sanyaru helyzete

A szervezetlenség következménye

Régebb idő óta akartunk foglalkozni a regáti szaktársaink helyzetével, amely rendkívül súlyos és kétségbeesítő. Nem tettük ezt azért, mert bizonyos szempontok arra készítettek, hogy akkor, amikor az ők helyzetüket feltárjuk, ellenfeleink bizonyára kihasználják volna és ahelyett, hogy eredményt értünk volna el vele, inkább az ellenkezője következett volna be. Magyarozatként szolgáljanak az alábbi adataink:

Elsősorban a csatolt területeken dolgozó vasmunkásság fölényben van a regáti munkássággal szemben és a helyzetét állandó harcokkal és kollektív-szerződések kötésével igyekezett javítani, ezen bérharcok megvívásánál az erdélyi és bánáti szaktársaink állandó n a munkaadók azon érvelésével talál-koztak, hogy ők képtelenek a versenyt felvenni a regáti munkaadókkal szem-ben. Habár a csatolt területeken vala-mivel rendezettebbek is a viszonyok a regáti munkásokéval szemben, mégis az erdélyi és bánáti gyárak állandóan magas jutalékok kifizetésével zárják mérlegeiket. Tehát mindezek a tények azt igazolják, hogy az erdélyi és bánáti munkaadóknak minden — szerintük — magasabb bérezés mellett is növelik tőkájüket, sőt magas tartaléktőkét hal-moznak fel. Mindezen tények leszöge-zésével igazolni kívánjuk, hogy a ren-dezett munkásviszonyok nem kárára vannak az iparnak, hanem ellenkezőleg, elősegítik annak fejlődését.

A regáti munkásság szervezetlensége mindig nagy nehézségeket okozott az erdélyi és bánáti munkások harcainak, de egyúttal saját magukat is teljesen kiszolgáltatják a munkaadók önkényé-nek. Sokan lesznek, akik kérdezni fog-ják, hogy meddig lesznek képesek regáti szaktársaink nem-örődömségük-kel tűrni mostoha sorsukat és szak-szervezeteiktől meddig tartják távol magukat. Áttekintésül szolgáljanak a következő számok:

Bukarestben körülbelül 10.000 mun-kás van foglalkoztatva a vasiparban, kik közül a Wolf-gyárban 600, a Vulcan-gyárban 900, a Lemaitre üze-meknél 500, az Arsenalban 200, Fichet pénzszekrény gyár 200, Budik 100, Nöel garázs 200, Star garázs 100, Weigel-gyár 100, Pisteovski-gyár 130, a többiek pedig kisebb ipari üzemek és műhelyekben vannak foglalkoztatva. Mindezen kisebb-nagyobb vállalatok-ban a munkásoknak csak 5 százaléka szervezett, kivéve a Wolf-gyárat és a Lemaitre üzemeket, ahol a munkások kb. 60 százaléka szervezett. Kollektív-szerződések, a Lemaitre üzemek kivé-telével, nincsenek kötve. Ugyan ott sincs betartva a munkaadók részéről, mert a munkások gyengén vannak szervezve és kötött megállapodásaiknak nem tud-nak érvényt szerezni. A legtöbb vállalatnál rosszul díjazott tulórakat dolgoz-nak, sőt ami több, a Vulcan-gyárban csak akkordban dolgoznak, ami arra készítette a Wolf-gyárat, hogy az öntő-dében ő is bevezettesse az akkord-rendszert. Mert a munkások nem lévén megszervezve, könnyűszerrel meg is teheték. A Lemaitre és más gyárak-ban az akkord-rendszer — prémium-rendszer formájában — szintén divik, ennél fogva ezen barbár rendszerek mindenütt arra készítettek a munkáso-kat, hogy rabszólga módra dolgozza-nak éhbérékért. Így pld. egy szakkép-zett munkás prémium-rendszer mellett is alig keres 80 leit naponta, segéd-munkások pedig keresnek 40—50 leit és a napszamosok 30 leit naponta. Ilyen siralmas keresetek mellett a mun-kások szervezetten kívül egyenként ké-rik a tulórázást, amit a jó munkaadók készséggel el is fogadnak és igen ter-mészetes, hogy ezután saját kényük-kedvük szerint díjaznak is. Ott, ahol még a 8 órai munkaidő érvényben van, a munkaadók állandó támadásokat in-téznék annak eltörlésére.

Mindezek dacára a buczresti mun-kások, mintha nem is róluk és a csa-ládjuk sorsáról volna szó, továbbra is fetrengnek a nemtörődömségben. Bu-karesti szaktársaink végre meg kell értsék, hogy az az 500 szervezett mun-kás, amit az ottani helyicsoportunk számlál, nem jelent és nem jelenthet erőt, hogy a kapitalista offenzívának ellent tudjon állani. Ezért szükséges, hogy a legrövidebb időn belül tömör-üljenek a szakszervezetbe, félretéve minden veszekedést, hogy az ellene intézett támadásokat ellen tudja su-lyozni.

Bukarestben szövetségünknek van még másik négy csoportja is a vasas csoporton kívül, az egyik a gáz és vil-lanyművek munkásainak szakszervezete; mely 300 tagot számlál és akik ugyan-csak olyan rosszul vannak fizetve. Ez a csoport közel 4 hónapja harcol, hogy egy kollektív-szerződést köthessen a munkaadókkal. A munkaadók állás-foglalását nem kell bővebben vázoljuk, mellyel szemben az ottani szaktársaink el vannak határozva, hogy a harcot végig fogják viselni. (Szövetségünk tagjait felkérjük, hogy ne menjenek oda dolgozni, míg a munkaadók nem kapitulálnak.)

Az olajipari gyárak munkásai külön vegyipari munkások csoportjában van-nak szervezve, ezen csoport 400 tagot számlál és mondhatjuk, hogy az összes regáti csoportjaink között ez van a legjobban szervezve. Nem rég kötött kollektív-szerződést, mely szerződés sze-rint a szakmunkások 90—120 leit ke-resnek naponta, a segédmunkások pe-dig 50—70 leit keresnek. Így tehát a többi munkásokkal szemben valamivel jobban vannak díjazva. Tulórákat nem dolgoznak csak kivételes esetekben, mely esetben 100%-al lesznek fizetve. Ezen csoportunk a gáz-csoporttal együtt egy hitelszövetkezetet is létesítettek és fogyasztási szövetkezetet szintén rövid időn belül fognak maguknak felállítani.

Ezen kezdeményezésüket több cso-portnak ajánlhatjuk.

Nemrég alakult még 2 másik cso-portunk is Bukarestben, még pedig az egyik a városi műhelyek munkásainak szakszervezete, a másik pedig a víz-művek munkásainak a szakszervezete. Ezeknél az üzemeknél is úgy, mint a többi üzemekben a munkások helyzete siralmas, a bérek alacsonyak és a vá-rosi műhelyek igazgatósága szintén az akkord-rendszer bevezetésével kísér-letezik.

Turnu-Severin, ha a bucaresti vas-munkások, valamint a többi regáti városok munkásainak rossz helyzete van, akkor a turnu-severini szaktársaink helyzetét már nem is tudjuk, hogyan nevezzük. A regáti kerületi titkárunk a napokban tartott látogatása alkalmával olyan dolgokról értesít bennünket, ame-lyeknek, ha más oldalról jöttek volna,

nem is adtunk volna hitelt. Itt van néhány vasipari gyár (hajóépítési és javítási) kb. 700 munkást foglalkoztat, kik közül 1923 január 1-ig egy sem volt szervezve, ekkor kezdtek szervezkedni a dunai kikötő munkásai és megalakították a helyi csoportot. Arról, hogy hogyan vannak ezen szaktársaink fizetve, restellünk beszélni is. A legjobb munkás nem kap 60 leinél többet naponta, a segédmunkások pedig alig kapnak 28—40 leit. Itt is épp úgy, mint Bukarestben, prémium-rendszer van, vagyis egy maszkirozott akkordrendszer. Megemlítjük, hogy itt a munkaadó maga az állam és a rabszolgák kihasználása könyörtelenebb, mint a privát vállalatokban. Kérdjük, vajjon mikor fogják megérteni a turnu-severini szaktársaink, hogy az ők elszabadulásuk csakis a saját szakszervezetük révén érhető el.

Braila és Galaț helyiségekben van két csoportunk alakulóban, ugyancsak Craiova-ban is, ezen városokkal a jövő számunkban szintén foglalkozni fogunk behatóan.

A bizalmiférfi-rendszer

Irtá: Gavran Ferdinand

E kérdés megírásával az a célom, hogy a lehetőségek szerint szolgálatot tegyek a bizalmiférfi-szervezetnek és munkájukat megkönnyítsem a mai viszonyok figyelembevételével. Hogy ez a célom sikerülni fog-e és a remélt eredmény meglesz-e, azt bizzuk a jövőre. A bizalmirendszer létesítésének fontos tényezője az általános alapelvek ismerete. A bizalmiszervezet a szakszervezet végrehajtó szerve. Ma már el sem képzelhető egy szakszervezet bizalmirendszer nélkül, különösen a nagyobb iparüzemekben, ahol nagy tömeg van egy szervezetbe tömörülve és ahol az adminisztrációs munkálatok, a tagok ellenőrzése, a nevelőmunka, bérmozgalmak, valamint az egyéb követelményei a tagoknak csak általa vezethetnek eredményre.

Ennélfogva a bizalmirendszer a mai szakszervezetek nélkülözhetetlen szerve. Ahol egy rosszul szervezett bizalmirendszer van, ott a szakszervezet képtelen a cselekvésre, a tagok pedig nem lesznek és nem lehetnek megalégedve, mert a szervezetről hiányzik a végrehajtó erő. Ennek alapján a bizalmiszervezetnek jól megszervezettnek kell lennie, valamint egészséges és egységes alapra felépítettnek.

Előkészületek a bizalmiszervezet megalakítására

1. A szakszervezet vezetősége egymásután felhívja a műhelyeket és osztályokat konferencia megtartására. Ezen egyik előadó ismerteti a bizalmiférfi rendszer rendkívüli fontosságát, célszerűségét és felhívja a jelenlévőket a bizalmiak megválasztására.

2. Minden műhely, illetve műhelyosztály a munkások számához mérten 1—2, vagy több bizalmi választ meg. Ha ez minden üzemben megtörtént, akkor a megválasztott bizalmiak közös értekezletre ülnek össze a további kiépítése céljából, melynek egyik fontos tényezője a főbizalmi megválasztása. Főbizalmik csak a szükségletnek megfelelően választandók meg.

Ki lehet bizalmi?

Bizalmi csak olyan egyén lehet, ki legalább két éve tagja a szervezetnek. A bizalmi lehetőleg mindig a legjobb munkások köréből kerüljön ki, legyen meg a kellő intelligenciája és képessége arra, hogy a felebbvalói megbecsülést ezzel megnyerje és hogy a fentiek alapján az előforduló esetekben egyúttal mint szakértő is mondhasson bírálatot. Józan és feddhetetlen előéletű legyen, képcs arra, hogy bármely pillanatban társai érdekeit megvédhesse.

A bizalmi magatartása

A bizalminak nem szabad sem társaival, sem felebbvalóival szemben goromba vagy durva módon fellépnie, vagy a saját érdekeit előbbre helyezni a közérdeknél. Legyen a fellépése mindig komoly és férfias és tényekkel és az igazsággal érveljen. Legyen megfontolt és cselekedeteiben mindig mérlegelje lelkiismeretesen az eshetőségeket. Legyen mindenről jól értesülve, nehogy a rossz értesültség következtében nevetség tárgya legyen felebbvalóinál.

A bizalmi kötelességei

Minthogy a vezetőség végrehajtó szerve, ennélfogva a bizalmi legfőbb kötelessége a vezetőség határozatait lelkiismeretesen végrehajtani. Kötelessége a tagoknak felvilágosítást nyújtani, ellenőrzést gyakorolni, hogy megteszik-e a szervezettel szembeni kötelességüket, oda kell hatni, hogy minden kínálkozó alkalom felhasználásával a tagokat nevelje. Gondoskodnia kell arról, hogy osztályában a munkásság között a testvériség érzése uralkodjon, ne legyenek közöttük nézeteltérések, ne forduljanak elő egymásközi veszekedések stb. Arra kell ügyelnie, hogy a munkások között felmerülő egymás elleni ellentétek elsimitására sohasem a felebbvaló legyen kényszerítve, mert az nagyon lealázó a munkásokra. Amennyiben a felmerülő ellentéteket saját hatáskörében elintézni nem tudja, úgy jelentést tesz erről a főbizalminak, végső esetben a csoportvezetőségnek, mely az elintézés módját meg fogja találni.

A bizalmi figyelmét

különösen azon esetekre hívjuk fel, mikor a mester vagy más felebbvaló

és a munkás között merülnek fel olyan ellentétek, melyek a munkásság részéről lesznek felidézve. Ilyen esetekben a bizalmi a legnagyobb óvatossággal vizsgálja meg a tényállást és ezek alapján tárgyilagosan ítéljen. Sohasem szabad a bizalminak olyan munkástársának igazat adni, ha ő a hibás valamely ügyben. Nem lehet a hanyag, goromba munkástársnak pártját fogni, ha a hiba az ő részéről történt, mert a bizalmi, ki ilyent tesz, bizalmi tekintélyének árt vele. Ilyen pártoskodással lehetetlenné teszi magát is, munkástársait is, mert akkor olyan esetekben, melyben a munkástársa oldalán van igazság, nem tudja azt kellőképpen megvédeni. Azonban természetesen oda kell törekednie, hogy a munkás részéről történt hiba értékét leszállítsa és érthetővé tegye az esetleges büntetés legfeljebb minimális szükségességét. Különösen kerülni kell a hatalmi kérdések okatlan felvetését, ha azonban nem kerülhető ki, akkor minden előkészületet meg kell tenni a harc győzelmes befejezésére, mert tudva levő, hogy ezen kérdéseknél tanusítja a munkáltató a legnagyobb ellenállást. Több üzemben az a rendszer van bevezetve, hogy a munkások természetbeni ellátásban is részesülnek, így különösen élelmiszereket és ruházati cikkeket kapnak. Ezen cikkeknek szétosztása igen gyakran vezet elégtelenségre, mert a munkáltatók a legtöbb esetben nem gondoskodnak a szétosztáshoz szükséges teljes mennyiségéről, vagy esetleg rosszabb minőségűt adnak. Ezért a leghelyesebb, ha a bizalmiak távortartják magukat az ilyen elosztásoktól, legfeljebb a szükséges ellenőrzést gyakorolják és a tapasztalt sérelmek orvoslására törekedjenek.

A tagoknak az a rossz szokásuk is van, minden apró-cseprő ügyvel a bizalmi terhelik meg. Ezek abban a hiszemben vannak, hogy a bizalmi azért van, hogy minden szeszélyüket kiegyéjtse. Elsősorban is a tagok önmaguk kötelesek ügyükért harcolni, helyzetükön javítani, szükségleteikről gondoskodni és a bizalmi csak akkor vegyék igénybe, ha ők már mindent megkíséreltek, de eredményt elérni nem tudtak. Ilyen esetekben a bizalmi mielőtt csak egy lépést is tenne, vizsgálja meg, hogy a tag kívánsága mennyire jogos és tud-e majd közbelépésével eredményt elérni. Ha azt látja, hogy bizonyos körülmények miatt nincs kilátás sikerre, úgy mondja meg őszintén és nyíltan munkástársainak, hogy hasztalan minden fáradság és kísérletezés. Mert a bizalminak nem szabad lehetetlen dolgokat követelni. Mert nem az a hivatása, hogy egyének érdekeit szolgálja, hanem a közérdeket, már pedig az egyéni érdekek elősegítése rendesen a közérdek rovására történik.

(Folytatjuk.)

Döntés a zsilvölgyi kollektív- szerződés tárgyában

A munkügyi miniszter, mint döntő-bírósi elnök, elutasította a munkásság fizetésemelési kérését, az akkordrendszert az egész vonalon bevezeti, a fűtési kedvezményből levont, két hetenként kötelező 8 órai tulidőnek teljesítését rendelte el, ez a döntés kivonatanak rövid lényege.

Nem hagyhatjuk szó nélkül e rövid hirt, mert 16 ezer dolgozó munkás társunkra vonatkozik és sok ezer vas-munkás társunk kapta a minisztertől az akkordrendszert újévi ajándékképpen. Hiába való volt a munkásság küldötteinek minden érvelése s minden bizonyítéka a „többtermelés“ szükségességét hangoztatva, elrendeli az akkordrendszer bevezetésének a szükségességét a miniszteri döntés. Ami a fizetésemelést illeti, a döntés azon indoklással, hogy a társulatok esetről-esetre a megélhetés nehezülése folytán a szükséges emelést eszközölték, nem tartja indokoltnak a munkásság kérését. Hiába való volt az ipari munkásság képviselőinek azon észrevétele, hogy a szakmunkások órabére 1920 augusztusától, 1922 október 1-ig egy banival sem emelkedett, bár a drágaság emelkedése időközben a 100 százalékot jóval meghaladta. A miniszteri vélemény az volt, hogy a munkás dolgozzon akkordban és akkor többet keres — ha többet dolgozik.

Érdekes a fűtésre való szénkedvezményt illető döntés indokolása, melyben a miniszter ur azt mondja: „A két fél által előterjesztett mennyiség megállapításánál az a nézete, hogy a szükséges mennyiség nem lehet más, mint két érdekelt fél által előterjesztett mennyiség közepe. A munkásság az évek óta élvezett évi 90 mázsa szénmennyiség változatlan továbbadását kérte, míg a bánya urak 70 mázsát ajánlottak fel, a miniszter ur a közép, vagyis 80 mázsára döntött, azaz évente 10 mázsa szenet vont le egy-egy munkáscsalád eddig is hideg tűzhelyétől.

Joggal kérjük, vajjon a béremelés kérdésében miért nem döntött a közép, ha már a középnek annyira meggyőződéses híve a miniszter ur... Ugyanis a közép béremelés 60 százalékos fizetésemelés lett volna.

Minden kényes elvi kérdésnél a döntés úgy szól: „Nem képezheti kollektív szerződés tárgyát...“ Vajjon miben biztosíthatja a munkás az ő érdekeit, ha nem a munkaszerződésben? A miniszter ur jó szívét bizonyítani akarván és adott havonta 3 liter petroleumot azoknak, akiknek villanyvilágítása nincs. A családonkénti 10 mázsa szén elvonnásával 1000 vagon szenet sporolt meg a miniszter ur és adott 6 vagon petroleumot. Mondhatjuk kitűnő üzlet,

melyet még az ellenségeinknek sem kívánunk. Egyébként a döntés 1923. október 1-ig szól, mert az uraknak a hosszú lejárát jobban tetszik, hogy miért? ... arról sokat beszélhetnénk...

Érdekes volt az akkord kérdésbeni állásfoglalása a bánya uraknak, kik azzal érveltek, hogy a rendszert tőlük a munkások „nagyobb“ része már a multban kérte. A méltó feleletet majd a jövő tárgyaláson fogjuk erre megadni, ha a munkások mind a szervezetben lesznek.

Addig tulajdonítsák az öntudatos szaktársak e rendszer bevezetését a saját soraikban található munkásáruólk alattomos munkája eredményének.

Külföldi munkás véleménye a romániai gyárosokról

Lapunk több ízben foglalkozott már az itteni gyárosok azon módszerével, hogy ügynökeiket a külföldre küldik munkások toborzására. Ilyenkor természetesen a legkecsgetőbb ígéreteket teszik s ha ezekkel sikerült a gyanútlan munkásokat idecsalni — amikor már itt vannak — rendesen megfélekeznek a tett ígéretekről. A külföldi munkások ilyenén való becsapása, a külföldön igen hirhedt tette a romániai munkáltatókat s akiknek volt alkalmuk saját bőrükön tapasztalni az itteni munkáltatók becsapásait, azok fel is hívják a munkástársaik figyelmét az itteni állapotokra. Így legutóbb a németországi vasas szövetség szaklapja, a „Metallarbeiter Zeitung“-ban olvashatjuk a következőket:

Több óvatosság a Romániába való munkavállalásnál

Ismételten figyelmeztettük szaktársainkat a külföldről jövő munkájanlatok elfogadásától. A figyelmeztetések — sajnos — úgy látszik figyelmen kívül maradnak, mert a becsapott kivándorlók jajkiáltása mind sürűbb lesz az utóbbi időben. Egy nürnbergi szaktárs írja a következőket Romániából, ahol áldozata lett egy ilyen ajánlat elfogadásának:

„Nürnbergben, ezelőtt négy hónappal feltűnt egy ur, aki fa-, vas- és fémmunkásokat keresett. Az illető azt állította, hogy Romániában önálló ipari üzeme van és csak üzletei lebonyolítása céljából tartózkodik Németországban. Ernesbergernek nevezte magát és azt mondotta, hogy egy Brassó melletti helységről való és előadta, hogy a brassói Schiel-féle gépgyárban igen nagy munkaalkalom van. Abban a hiszemben, hogy egy becsületes cégről van szó, kérdést intéztem a céghez és rövid időre rá alkalmazást is nyertem, mint esztergályos. Csak később derült ki, hogy ez a cég Romániában nem kap belföldi munkaerőket, a gyalázatos

bér- és munkafeltételek következtében, melyek nála vannak és azért kénytelen ügynökökkel külföldi munkásokat felhajtani. Ezek után alig van szükség annak felemlítésére, hogy a tett ígéret és a vállalt kötelezettségek a cég részéről, csalásnak bizonyultak. Az utleveleket a cég különféle hazug ürügyek alatt elveszi a beutazótól és ezzel a munkás menthetetlenül a vállalat kezében van. A szerződés meglesz ugyan kötve, de annak teljesítésével a cég mitsem törődik. A romániai hatóságoknál a munkások nem találhatnak igazságot. Az ígért lakhelyek nem egyebek barakoknál, melyek minden emberi követelmény kigunyolására valók, súlyos betegségek terjednek el ezen egészségtelen lyukakban. A műhelyben való bánásmód valóságosan brutális. Egy igen raffinált akkordrendszer által a munkás keresményétől meg lesz fosztva. A munkásság részéről semmiféle összetartás nem áll fenn, a denunciació és talpnyalás-rendszer virágzásban van és aki becsületesen követeli igazát, üldöztetésnek van kitéve. Német munkások, figyelmeztetve vagytok!

(Aláírás.)“

Ehhez a levélhez nem kell bővebb kommentár, az az egy sajnos benne, hogy a munkásokról írt észrevételei is részben fedik az igazságot.

A temesvári gyáripari munkásság kollektív szerződése

A temesvári szaktanács most fejezte be a gyáripari munkásság kollektív szerződésének megkötését a következő munkabérek mellett:

16 éven aluli nők belépés alkalmával napi 28—30 lei, 8 havi alkalmazás után 33-90 lei napibért kapnak;

16 éven felüli nők belépés alkalmával 38-40 lei, 8 havi alkalmaztatás után 44-40 lei napibért kapnak;

gyárimunkások (tanulatlan) 16—18 év között belépés alkalmával 48-50 lei, 8 havi alkalmaztatás 53-10 lei napibért kapnak;

gyárimunkások 18 éven felül belépés alkalmával 59-10 lei, 8 havi alkalmaztatás után 66-60 lei napibért kapnak;

Iparosok belépés alkalmával 68-30 lei, 8 havi alkalmaztatás után 76-90 lei napibért kapnak;

fa- és vasmunkások felszabadulás utáni 1 évig 41-40 lei, kezdők 53-80 lei, gyengébb munkások 67-80 lei, jobb munkások 77-70 lei, specialista munkások 93-50 lei napibért kapnak.

A kollektív szerződés különleges rendelkezése egyebek között, hogy nők és gyermekek 16 éven alul éjjeli munkára nem vehetők igénybe és naponta legfeljebb 2 órai tulidőre kötelezhetőek.

A vasiparosok szindikátusa

Ezen címmel cikk jelent meg a „Lupta” december 28-iki számában, amely arról szól, hogy a nagy vasipari vállalatok képviselői Bukarestben az „Astra” vállalat helyiségében összejöttek egy szakszervelet felállítására végett. Ezen összejövetelen képviselve voltak Románia nagyobb vasipari vállalatai nevezetesen: Weith N. Resica részéről, M. Schapira az „Asira”-művektől, Reschowsky mérnök a „grivisi” vállalatától, Orghidan a „Banca Romanească” igazgatója ezen pénzügyihez tartozó vasipari vállalatok képviselőjében, E. Wolf bukaresti Vulcan, Schiel testvérek Brassó, Marius a Lemaitre üzemek igazgatója, valamint a dunai kikötők vasműveinek a delegátusai s több más vasipari gyár képviselői úgy Erdélyből, mint a Regátból.

A munkaadók tehát erősen hozzáfogtak a szervezkedéshez, hogy a saját gazdasági érdekeiket megvédhessék. Ezen összejövetelről természetesen az állam sem hiányozhatott, tehát Cesar Popescu iparügyi vezérigazgatót delegálta, aki ünnepélyesen kijelentette, hogy a kormány ezen akciót mindannyiszor támogatni fogja, ahányszor csak a szindikátusnak szüksége lesz. A nagyipar képviselői közül felszólaltak Weith, Schapira, Orghida, Marius stb., valamennyien kifejtették a „kutyaszövetség” megalakításának szükségességét, amelynek az a célja, hogy a nagyfontosságú vasiparnak a gazdasági és pénzügyi érdekeit támogassa, melynek egy sajtó-organumra is szüksége van (szaklapra). Ezen összejövetelből kifolyólag megbizták egy bizottságot, hogy a legközelebbi időben elkészítse az alapszabályokat és azokat minden egyes tagnak tanulmányozás végett megküldje.

A magunk részéről tudjuk, hogy a munkaadók eme szervezkedési tendenciája ki ellen irányul a legjobban, sőt azzal is tisztában vagyunk, hogy ezen kísérletükkel és működésüknek első és fő célja a profit biztosítása, a 10 órás munkaidő és az akkord-rendszer bevezetése lesz. Tehát szaktársaink, ha mi mindezeknek tisztában vagyunk, úgy a magunk részéről sem maradhatunk tétlenül és nem várhatjuk közömbösen, hogy a munkaadók ellenük irányuló szervezkedésével szemben ne tegyünk meg a kötelességünket és meg ne erősítsük a mi gazdasági szervezeteinket. Ha mindezeket már most fontolóra vesszük és idejében felkészülve nézünk elébe a bekövetkezendő eseményeknek, úgy meg vagyunk győződve, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is csődöt fog mondani a munkaadók próbálkozása.

Fel tehát a munkára, tömörüljünk és erősítsük várunkat, szövetségünket!

Tőke és munka

A kolozsvári dohánygyárban uralkodó állapotok

Akinek még nem volt alkalma tekintést nyerni e gyárban levő viszonyokba, el sem tudja képzelni, mi minden megy ott végbe, mióta az ottani munkásság hátat fordított a szervezkedésnek. Mindenekelőtt azon „munkástársainkról” kell megemlékeznünk, kik nem akarnak, vagy nem tudnak máshol dolgozni és ezért úgy akarnak maguknak minél több előnyt biztosítani, hogy az aligazgató, a műhelyfőnök, az osztályfőnök név- vagy születésnapjára ajándékkal kedveskednek. Igen nagy szerencse, hogy ezekből az „al” és „fők”-ből olyan kevés számú van, mert különben a munkások kénytelenek lennének az egész évi fizetésüket elkedveskedni az „al” és „fők”-re. Az erre vonatkozó munkamegosztás is igen szabályszerű, úgy, hogy ha az aligazgató születésnapja következik, az ajándékozó kibocsátandó gyűjtővet a műhelyfőnök engedélyezi, a műhelyfőnök nevenapjára való gyűjtést az aligazgató engedélyezi, úgy, hogy sohasem fordulhat elő az ünnepélyes céciók körül holmi hatalmi differencia. A munkások, bár elég hitvány bérük van, nem smucigok, ha a születés- és névnapról van szó, így legutóbb is kétezer lei értékű dohányzókészletet kapott az egyik ünnepelt. Ha tekintetbe vesszük, hogy a gyárban 3—4 leies órabérek vannak, a nők pedig alig keresik meg a 20—30 leit naponta, akkor el lehet képzelni, mennyi nélkülözésből van összerakva az ajándéktárgy. Viszont igaz, hogy az olyan munkástábor, melynek ilyen hitvány fizetés mellett még kedve kerekedik kizsákmányolóit megajándékozni, még azt sem érdemli meg. Talán jobb volna ennek a munkásságnak egy kicsit arról is gondolkodni, hogy szervezetbe tömörüljön, ez mindenestre több hasznot fog neki hajtani, mint az „al” és „fők” részére a születés- és névnap ajándék. A munkásságnak egyébként még szerencséje van azzal, hogy olyan szerények a feljebbvalóik és megelégednek a saját név- és születésnap ajándéktárgyakkal; vajjon mi lenne, ha egyszer eszükbe jutna a nagymamájuk, a nagynénjük, az unokatestvérük stb. rokonságuk részére is holmi emléktárgyakkal való kedveskedést kihódítani a munkásságtól. Csak azt szeretnénk tudni, mivel tudnak olyan általános nagy szeretetre szert tenni a munkások között, azzal talán, hogy tüzzel-vassal ellene dolgoznak annak, hogy a munkások a 3—4 leinél több órabért kapjanak? Ezért igazán megérdemelnek valamelyes ajándékot, csak valahogyan olyanformán, ahogyan azt a török szultánok szokták volt tenni kegyvesztett hiveikkel; azok ugyanis ajándékul selyemzsinort szoktak küldeni.

A kolozsvári művegtag-gyár

Van Kolozsváron egy művegtag-gyár, melynek állítólagos rendeltetése az lenne, hogy a háború nyomorékjainak mesterséges végtagokat juttasson. Ez ilyenformán nagyon helyes egy intézmény, igaz, hogy a rokkantak megélhetéséről kellene az államnak legelső sorban gondoskodnia, mert a végtag legfeljebb arra jó, hogy a szegény eladja a jobb módunak, holmi kenyér, káposzta stb. hasonlóléért, mert a művegtagokkal megélni igazán nem lehet. A hiba azonban ott van, hogy ez az intézet nem tud megfelelni hivatásának, azon egyszerű okból, mert az állam alig törődik fenntartásával. Több, mint 4000 rokkant várja a harc-téren hagyott testrészeinek pótlását ezen intézettől, de hiába várja, nem tud hozzájutni. Dolgozik ezen intézetben 35 szakmunkás, kik a legnagyobb önfeláldozással, szaktudásuk legjavával igyekeznek elszerencsétlenedett bajtársaikon segíteni. Ezt a munkájukat azonban a felelős tényezők felelőtlen nem-törődőmsége, teljesen megbénítja. Kellő anyag és szerszám hiányában ma ott állanak, hogy új munkát igen keveset, de javításokat is csak nagynehezen eszközölhetnek. A felsőbb vezetők lelkiismeretlensége annyira megy, hogy az újságok révén felhívásban közölték az érdekeltekkel, hogy a megrendelt művegtagokért eljöhessenek, sőt a vidékiek ittlétük alatt elhelyezést és étellemezést is kapnak, mindebből azonban semmi sem igaz. Az ott dolgozó munkások már 7 hete nem kaptak fizetést, bár minden fölöttösüknél feltárták sanyaru helyzetüket. A mai drágaságra való tekintettel, fizetésemelést is kértek, kaptak is, de köszönet nincs benne. A 12 lei órabéres munkásnak van ugyan most 14 lei 50 bani, de minthogy a munkaidőt egyuttal 6 órára redukálták le, így csak 87 lei napi keresetjük van, az egy napi veszteség tehát 29 lei az előbbi órabér keresethez képest. Ezt az állapotot nemcsak a munkások sanyal meg, hanem elsősorban a rokkantak, akik így csak hosszú idő múlva juthatnak végtagaikhoz. Az államnak az lenne kötelessége, hogy ezen intézetet kifejlessze, minden szükséges dolgot rendelkezésére bocsásson, hogy így az üzem teljes meenittel teljesíthesse hivatását. Ennyit csak megérdemelnek a „hazáért” nyomorékká lett éhezők?

Figyelem! Kolozsvári vasasok! Értesítjük a kolozsvári szaktársakat, hogy rendes évi közgyűlésünket 1923. év február hó 18-án (vasárnap) délelőtt 9 órai kezdettel a Biasini-szálló nagytermében tartjuk meg. Minden egyes szervezett vasmunkásnak kötelessége a közgyűlés sikere érdekében a legmesszebbmenő agitációt kifejteni és pontosan megjelenni. A közgyűlésre a tagsági könyv elhozandó. *A vezetőség*

Szövetségi ügyek**Petrozsényi csoportunk közgyűlése.**

Petrozsényi csoportunk január 14-én tartotta meg évi közgyűlését a tagok nagy részvétele mellett.

Imecs szaktárs, csoportelnök az ülést megnyitja és előterjeszti jelentését a vezetőség múlt évi működéséről. Beszédében ismerteti a nagy küzdelmeket és nehézségeket, melyeket a hatóságok állandó és oknélküli beavatkozása idézett elő, amihez természetesen csatlakozott a tőkés munkásellenes magatartása. De hozzájárult csoportunk nehézségeihez munkástársaink közönbössége is, mely súlyosan elítélendő és az az egyáltalában nem szociálista gondolkodás, hogy az egymáselleni rágalmozás és egymásközi egyenlenségek is, minduntalan felmerült. Ahelyett, hogy a közös elleneink munkásellenes magatartása összetartásra ösztökélt volna, szaktársaink önmagukat is marcangolják. A legszomorubb, hogy még ma is akadnak olyanok a munkásság között, kik a szervezet ellen agítálnak, ellene uszítják az öntudatlan tömegeket, de különösen Petrozsényban ez igen nagy divattá lett. Ezekkel a gyászvitézekkel már le kellene egyszer számolni. Hiszen a bérszerződés eredménytelensége is nagy részében ennek köszönhető. Élénk bizonyítéka a munkásság összetartó erejének az, hogy mennyire szép és nagyot tud teremteni. Így a petrozsényi munkásság 1922 június havában 23000 leivel nyitotta meg husipari szövetkezetét és ma már 87000 lei forgatókével dolgozik. Emellett sokkal olcsóbban és előnyösebben elégíti ki a munkásság szükségletét, mint a gazdag, uzsorás mérszaros mesterek. Kulturális téren is megnyilvánult a szolidaritás, amennyiben egy 460 kötetből álló könyvtár állított fel az összmunkásság, melyhez a vasmunkás-csoport 1541 leivel járult hozzá. A könyvtár teljes értéke 15000 lei. Az elnökség jelentését egyhangulag veszi tudomásul a közgyűlés.

Hütter szaktárs ezután előterjeszti a pénztári jelentést, mely szintén igen szép anyagi megerősödést tüntet fel.

A pénztári jelentés a következő:

Bevétel:

Beiratás és tagkönyv díjából	2271.— L
Tagdíjárulékból	23524.50 „
Különbéle. bevételek	18777.20 „
Összesen: 44572.70 L	

Kiadás:

Készpénz a központnak	13759.55 L
Segélyekre	8289.— „
Különbélekre	15824.11 „
Összesen: 37872.66 L	

Egyenleg: 6700 L 04 bani.

A pénztári jelentés tudomásulvétele után az új vezetőség megválasztása következett. Elnök: Imecs Tamás, alelnök: Droblits Viktor, pénztárnokok: Hütter János és Ádám Mihály, jegyzők: Incze Márton és Mócs Salamon, ellenőrök: András József és Skorcsán Mihály, választmányi tagok: Venczel Ferenc, Vorschel Antal, Vlazul József, Orbán Pál és Szádai István szaktársak.

A közgyűlés Imecs szaktárs lelkes beszédje után fejeződött be.

Lupényi csoportunk közgyűlése.

Lupényi csoportunk január 14-én tartotta évi közgyűlését. Ezen csoportunk fejlődését élénken bizonyítják az alább felsorolt adatok. Meg kell említenünk, hogy lupényi csoportunk úgy mint a multban, a jelenben is kiemelkedik úgy szervezettség, mint a szolidaritás érzetében sok csoportunk fölött, ami annak tulajdonítható, hogy ottani szaktársaink alapos és céltudatos munkával igyekeznek a munkásérdekeket szolgálni.

A közgyűlésen Girbován szaktárs elnökölt és terjesztette elő a vezetőség jelentését, valamint az elért eredményeket ismertette.

A csoport anyagi helyzetéről a következő jelentést terjesztette elő:

Bevétel:

Beiratás és tagkönyv díjából	5485.— L
Tagdíjárulékból	93581.— „
Különbélekből	52279.— „
Összesen: 151345.— L	

Kiadás:

Készpénz a központnak	49412.— L
Segélyekre	15000.— „
Házvásárlás és javítás	21464.— „
Könyvtár	12500.— „
Különbélek	18099.23 „
Összesen: 116475.23 L	

Egyenleg = 34.869.77 L.

Amint tehát a pénztári jelentés mutatja, a csoport hatalmas és szép fejlődést tüntet fel. Szaktársaink áldozatkészsége megoldotta a lakáskérdést is. Ugyanis, mint sok más helyen, a lupényi szervezetek sem kaptak megfelelő helyiséget, mert a mai tőkés társadalmi rendszer hű örei mindentűn kiűződik a munkásságot. Ez történt lupényi szaktársainkkal is. Ezért szaktársaink otthon céljaira házat vásároltak. Örvendetes az is, hogy lupényi csoportunknál nincs meg az a nagymeretű taghullámzás, mint sok más csoportunknál, hanem öntudatos munkásokhoz híven, kitartanak szervezetük mellett.

A jelentés befejeztével Girbován szaktárs a jövő tennivalóit ismerteti, majd a vezetőség megválasztása következett.

Meg lettek választva: elnök Moldován Márton, alelnök Russ László, pénztárnok Medgyesi Dezső és Slitter Ferenc. Ellenőrök: Gazsó Pál, Vechtel János, Csontos Mihály. Jegyző: Martin Dezső és Bessenyei András. Választmányi tagok: Bakó Antal, Biró Mihály, Balázs Dániel, Szász Gyula, Papolcsi Ferenc. Könyvtárnokok: Simon Sándor és Sárosi Mihály szaktársak.

A közgyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Taggyűlés. A *dicsőszentmártoni* szaktársaink igen jól sikerült taggyűlést tartottak január hó 11-én. A központ részéről Szabó József szaktársunk tartalmas beszédben ismertette a munkásság gazdasági helyzetét, majd Jonás szaktárs, a csoport elnöke meggyőző érvekkel a munkásotthon szükségességét ismertette, miután egyhangulag elhatározta, hogy hat hónapon keresztül egy napi keretét adja le munkásotthon vásárlására. A dicsőszentmártoni szaktársaink e határozatukkal is tanujelét adják öntudatos magatartásuknak.

Közgyűlés Szászrégenben. Január hó 10-én tartotta évi közgyűlését a szászrégeni csoportunk. Kokos szaktárs elnöklete alatt a különböző jelentések megtétele után Krausz József központi kiküldött szaktárs tartalmas beszédben ismerteti a szervezkedés szükségességét, az összetartás nagy fontosságát. Beszédében rámutat a kapitalisták rideg magatartására és kegyetlen támadására, amelyet csak jól szervezett munkásegységgel lehet visszaverni. A közgyűlésen elhangzottak nem maradtak hatás nélkül, mert Zigán szaktárs indítványára a szaktársak egyhangulag elhatározták a védelmi-alap azonnali megteremtését. Több különféle ügyek elintézése után az új vezetőséget választották meg a következő szaktársak személyében: Elnök: Kokos János és Zigán István, pénztárnokok: Stoics János és Bojer József, jegyzők: Kiss Gergely és Rátz István, ellenőrök: Dézsi György és Lénárd György. Választmányi tagok: Pirosicz Jenő, Batiz István, Kovács Róbert, Csernátóri János. Reméljük, hogy az új vezetőség mindenben meg fog felelni feladatának, a szaktársak pedig becsülettel fogják őket támogatni.

Figyelmeztetés! Ismételten tapasztaljuk, hogy az utazó, illetve tartózkodási helyet változtató tagok ki és bejelentése nem mindig történik meg. Figyelmeztetjük a helyicsoporthoz vezetősegeit, valamint a tagokat, hogy a tagsági könyvben az e célra szolgáló rovatban a ki- és bejelentéseket minden esetben eszközöljék, mert különben azon tagoknak, kinek tagsági könyve kijelentve nincs, az ügykezelési szabályzat idevonatkozó pontja értelmében, utassegélyt kiutalni nem szabad.

Zernesti levél

Panaszos levelet kaptunk lelkiismeretes zernesti szaktársunktól, melyből könnyen megérthető és megállapítható, hogy miért nem fejlődik, illetve miért fejlődik vissza ottani csoportunk. A levélből ennek okát abban állapíthatjuk meg, hogy: a vezetőség hanyagsága teszi lehetetlenné ottani csoportunk egészséges kifejlődését. A zernesti munkástársainkban meg van a hajlandóság a személyeskedésre, a baj csak ott van, hogy a vezetőség koloncként ül a csoport nyakán, mely vezetőségből alig 2—3 öntudatos szaktárs teszi meg kötelességét. A többi pedig csak díszleg és a korcsmának él. Vajjon mi lett volna a munkásmozgalomból, ha mindenütt úgy cselekednének a vezetők, hogy gyáván, hanyagul visszahúzódának a munkától? Ha nem viselkedtek volna bátran és sokszor a legnagyobb üldözöttesek és börtönbüntetések dacára is nem álltak volna sziklaként a munkásmozgalom élén? Hol van Zernesten ez az áldozatkészség a vezetőség részéről? Ugy látszik, sehol. Az ottani munkástársaink összességén van a sor, hogy a legközelebbi közgyűlésen határozzon afölött, kik méltók a vezetőségi tisztségekre. Mert minél tovább tart a nemtörődomség és hanyagság, annál súlyosabb kára lesz belőle az összességnek.

Bocsánatkérések

Alulírott bocsánatot kérek a Simonfi-féle üzemen dolgozó szaktársaimtól, valamint Kolozsvár szervezett vasmunkásaitól, mert június hó 17-iki bérmozgalomba nem szervezett munkához illően viselkedtem, ígérem, hogy jövőben minden tekintetben mint szervezett munkás fogok viselkedni.

Cluj, 1922. október hó 3-án.

Előttünk: *Zigán Mihály*, öntő.

Temesi László.

Deér Zsigmond.

Alulírott bocsánatot kérek a Junászgyárban dolgozó szaktársaimtól, valamint Kolozsvár szervezett vasmunkásaitól, a romániai összes szervezett öntőktől, mert június hó 17-iki bérmozgalomban, dacára, hogy megfelelő segínyt kaptam, nem szervezett munkához illően testvér-áruulásra adtam magam. Ígérem, hogy jövőben minden tekintetben mint szervezett munkás fogok viselkedni.

Cluj, 1922. október hó.

Előttünk: *Schier Gyula*, öntő.

Pirovsky Károly.

Bruder Ferenc.

Alulírott bocsánatot kérek a Mérleggyárban dolgozó szaktársaimtól, valamint Kolozsvár szervezett vasmunkásaitól, mert az 1922. évi június hó 17-iki bérmozgalomban nem szervezett munkához illően viselkedtem, ígérem, hogy

jövőben minden tekintetben mint szervezett munkás fogok viselkedni.

Cluj, 1923. január hó 20-án.

Előttünk: *Szilasy Ferenc*.

Szöke Ignác.

Muschitz József.

Különféle

Mi lesz az eredmény? Arról értesültünk, hogy a nemzetközi munkügyi hivatal munkanélküliség elleni vegrehabilitációs bizottsága, amely ezelőtt 2 hónappal újra megkezdte működését, nemrég köriratban fordult a hozzátartozó országok szerveihez, hogy vegyen részt az 1913. évre tervezett nemzetközi szociálpolitikai kongresszuson. Egyben értesítette, hogy a munkanélküliség kérdése ezen kongresszus napirendjében ki lesz tűzve. A fenti vegrehabilitációs bizottság ezenkívül kéri az illető országok szekcióit, hogy csináljanak propagandát abban az irányban, hogy a munkanélküliség és a munkások közvetítésére nézve a Washingtonban (1919) és Genfben (1920) tartott nemzetközi munkügyi konferenciákon elfogadott javaslatokat a saját országaik kormányai ratifikálják.

A belga szekció már most értesítette a nemzetközi munkügyi hivatalt, hogy a munkanélküliség és a kivándorlásokat enyhítő szabályokat munkaprogramjába már fel is vette. A magunk részéről megállapíthatjuk, hogy a mi kormányunk még ezirányban semmiféle intézkedéseket nem tett, dacára annak, hogy tudtunkkal ezen rendelkezések Romániára is vonatkoznak. Annál is inkább, mert a Genfben felállított munkügyi hivatalban az állam pénzén tart fenn külön irodát. Mindenestre elvárjuk, hogy a kormány a napról-napra fokozódó munkanélküliség enyhítésére megtegye a vállalt kötelezettségeit.

Szakszervezeti törvény készül Magyarországon. Ugy olvassuk a magyarországi vas- és fémmunkások szaklapjából, hogy a magyar kormány is szakszervezeti törvénnyel akarja boldogítani az eddig is agyonboldogított munkásságot. A munkásság képviselőinek megkérdezését nem tartja szükségesnek Európa legreakciósabb kormánya ebben a fontos kérdésben sem, hanem a szolgabírákhoz és a főispánokhoz intézett körleveleket — csodálkozunk, hogy nem a püspökökhez is —, hogy szükségesnek tartják a szakszervezetek működését „Nemzeti szempontból veszélyes”-nek minősítik a szolgabírói és főispáni végzések a szakszervezetek működését és így el lehet képzelni milyen lesz a szakszervezeti törvény Magyarországon, amit a szolgabíró urak szája ize szerint készítenek. Addig védik a „nemzeti szempontot”, míg nem lesz kit védeniök

Héjjas és társai „darutollas vitéz” uraméknak.

Az ipari államokban levő vizerők. A technika figyelme mind jobban terelődik a vizerők kihasználása felé. Ez gazdasági szempontból is nagyjelentőségű, mert a termelést nagy mértékben olcsóbbá teszi. Romániának is igen nagy jelentőségű vizerők állanak rendelkezésére, amelyek azonban még csak használatban sincsenek. Mint-hogy éppen iparágunkat érinti ez a kérdés a legjobban, helyesnek tartjuk, ha szaktársainknak áttekinthető képet nyújtunk a fontosabb iparállamok vizerőiről:

Államok	Rendeltetésre álló vizerők lóerőben	Ebből kihasznált vizerők lóerőben	A kihasznált vizerők összes v/c-a
Egyesült-Államok	28100000	7000000	24.9
Kanada	18803000	1735000	9.2
Ausztria és Magyarország	6460000	566000	8.8
Franciaország	5587000	110 000	11.6
Norvégia	5500000	1120000	20.4
Spanyolország	5000000	440000	8.8
Svédország	4800000	704500	15.6
Olaszország	4000000	976300	24.4
Sweiz	2000000	511000	25.5
Németország	1425000	618100	43.4
Angolország	963000	80000	8.3

A vastermelés. A világ vastermelése az 1919-ik évben 80 millió tonnát tett ki, ezzel szemben az 1921. évi termelés mindössze 30 millió tonna volt. Csodálatosnak látszik, hogy miként tud az egész világ ezen csekély termeléssel kijönni, ha tekintetbe vesszük, hogy az acél és egyéb vasneműből előállított tárgyakból évente 30 millió tonna ócska vassá lesz, tehát ugyanannyi, amennyi az 1921. évi termelés volt. Gregory tanár számításai alapján, amennyiben a vas feldolgozása a békeelőtti mennyiségben évi 5 százalékkal hozzáadással fog ismételt megindulni, úgy 130 év múlva a vasércbányák teljesen ki lesznek merítve, éppen ezért szükségesnek tartja a vas nagyobb kihasználását jobb előállítási módszerekkel és a vasanyag elpocsékolásának mellőzését.

A csehszlovákiai vasipar helyzete. Csehszlovákiában 27 magas kohóval rendelkezik a vasipar, melyekből kokszi hiány miatt múlt év március óta csak 5 van üzemen és ezek havi termelése 1100 tonnánál nem terjed túl. Acél és pánccél előállítására való kohóval nyolccal rendelkezik, melyek szintén anyaghiány miatt nincsenek üzemen. A cseh vasiparnak van 42 Siemens—Martin kohója, 5 Thomasc, 3 Talbot kohója, melyeknek évi termelő képessége két millió tonna.

Felölös szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21.

©ntenberg-könyvnyomda Cluj